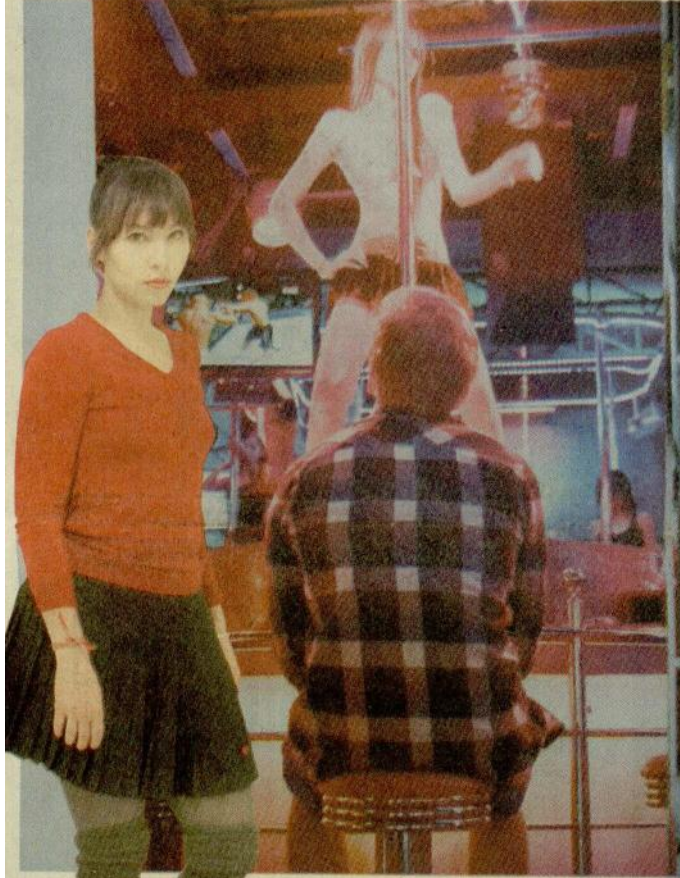

Direk dansı ve Muay Thai buluşması

GÖZDE Türkkan, dövüş sporu Muay Thai'yle ve direk dansıyla ilgilenen bir sanatçı. Bu iki ilgi alanının buluştuğu Tayland'da çektiği kadın-erkek kimliklerinin, mekanlar arası geçişlerin belirsizleştiği fotoğraflarını sergilediği 'Full Contact'ı konuştuk.

**Eyüp
TATLIPINAR**
sayfa **3**

Dövüşün ve direk dansının aynasında kimlikler

Eyüp Tatlıpınar
etatlipinar@gmail.com

Genc sanatçı Gözde Türkkan'ın başlıca ilgi alanı cinsiyet politikaları ve kimlik meseleleri. 2011 yazında 'gece hayatım', para kazanmak için bedenlerini kullananları fotoğraflamak için 'Tayland'ın yolunu tutmuş. Dövüşçülerin, 'ücretli sevgiilerin', transeksüellerin, direk dansçıların, ojei tırnaklarıyla ringlere çıkan kadınlara oluşturduğu; cinsiyetler üzerinden tanımlanan kimliklerin birbirine karşıtı bir dünya bulmuş... Bu dünyayı yansıttığı fotoğraf projesinden kareleri 'Full Contact' başlığı altında 25 Şubat'a kadar Nişantaşı'ndaki Galeri X-1st'te görülebiliyorsunuz.

İşin ilgi çekici bir yanı, bahsettiğimiz bu kimlikler arası geçişkenliği, Muay Thai sporunda ve direk dansında somutlaşarak Türkkan'ın kişisel hayat hikâyesinde de karşılığı bulması... Kendisi Paris'te fizik okumaya başlamış, çok sevdiği bu dünyaya kendini adayamayacağını düşünüp İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde fotoğraf ve video okumaya karar vermiş, bölümü bitirdiğinde Londra'da güzel sanatlar üzerine master yapmış bir sanatçı. Bir süre Bilgi Üniversitesi'nde dersler vermiş ve bugüne kadar farklı sergilerde yer almış.

■ **Muay Thai'ye nasıl tanıştınız?**
Lisede spor yapardım ama üniversite yıllarıyla birlikte uzunca bir süre ara vermiştim. Altı yıl kadar önceydi, fiziksel ve manevi bakımdan spora tekrar başlamamın iyi bir fikir olacağını düşünmüştüm. Evimin yanında spor salonu vardı, gidip bakayım dedim. Kickboks dersleri de veriliyordu. Fitness gibi bilindik bir uğraşın yanında daha çekici göründü. Bir ders izledim, ilkinde kayıtlı yaptırıp, sonrasında bırakmadım. Hayatında başka hiçbir şey için o kadar disiplin içine girmemişim sanırım. Londra'ya master için gittiğimde de hemen bir spor salonuna gittim. Tayland'ın geleneksel dövüş sporu Muay Thai'de orada tanıştım. İnsanlar pub'lara, kulüplere gidiyordu, ben haftanın beş günü salona gidiyordum.

■ **Nasıl bir spordur Muay Thai?**
Bizde daha çok kickboks bilinir. Onun diz ve direk darbeleri, enseden tutup çekme hareketlerinin bulunduğu versiyonu. Tayland'ın geleneksel dövüş sporlarından doğmuş ama zamanla Batı'daki boksa yaklaşımları ringlere taşınmış. Mesela eldivenler kullanılmaya başlanmış. 10 yıl kadar önceki kafa kırma tepesine direkle vurma hareketi, ölümlere ve arızalara yol açabildiği için Tayland Kralı tarafından yasaklanmış. Tayland'da bu sporun yapıldığı kamp var. Lisans

■ **Nasıl bir spordur Muay Thai?**
Bizde daha çok kickboks bilinir. Onun diz ve direk darbeleri, enseden tutup çekme hareketlerinin bulunduğu versiyonu. Tayland'ın geleneksel dövüş sporlarından doğmuş ama zamanla Batı'daki boksa yaklaşımları ringlere taşınmış. Mesela eldivenler kullanılmaya başlanmış. 10 yıl kadar önceki kafa kırma tepesine direkle vurma hareketi, ölümlere ve arızalara yol açabildiği için Tayland Kralı tarafından yasaklanmış. Tayland'da bu sporun yapıldığı kamp var. Lisans

Gözde Türkkan, erkek ve kadın kimlikleri söz konusu olduğunda, hiç bir şeyin siyah ve beyaz gibi keskin biçimde birbirinden ayrılmadığını düşünüyor.

Gözde Türkkan, Tayland'ın 'gece hayatından' ve Muay Thai ringlerinden yansıyan dünyayı, kadın ve erkek kimliklerinin belirsizleşmesini fotoğrafladı. İşin ilgi çekici bir yanı, Türkkan'ın kendisinin de Muay Thai'yle ve direk dansıyla uğraşmış olması...

gibi resmi bir belge gerekmiyor. Yabancı bile olsanız "dövüşmek istiyorum" diyerek kampa gidiyorsunuz ve kamp yetkilisi onay verirse dövüşmeye başlıyorsunuz.

DİREK DANSI VE DÖVÜŞ İLİŞKİSİ

■ **Direk dansıyla da ilgilisiniz...**

Londra'da master yaparken, 'Pay Here' adlı projem için ilgilieniyordum direk dansıyla. Bir de Londra'da Muay Thai yaptığım salonda direk dans dersleri vardı. Çok eğlenceliydi, orada yaptım. Birbiryle çok zıt gibi görünen iki şey ama aynı yerde yapılabiliyorsunuz.

■ **Mesela bir kulupe direk dans yapmak ister misiniz?**

Yok, öyle değil. Kendini dışı hissetme ve o dışlığı, özgürlüğü dışarı vurup ondan zevk alma ihtiyacını tatmin ediyor. Londra'da Muay Thai yaptığım kadınlara, "burada direk dans dersleri de varmış" dedim diye ilginç bulup hadi birlikte gidelim diyorlardı.

■ **Serginizde de Muay Thai'den ve direk dansından kareler yan yana. İkisi arasında nasıl bir ilişki kuruyorsunuz?**

Bana şöyle geliyor; kadın ve erkek cinsiyetlerinin bahsettiğimizde hiçbir şey siyah ve beyaz gibi birbirinden keskin biçimde ayrılmıyor. Gayet dişi özelliklere sahip bir kadın, bizim çok erkekisi bulduğumuz bir mizaca sahip olabilir. Erkekler için de geçerli elbette. Eğer böyle bir şey varsa her ikisinin de tatmin edilmesi gerekiyor... Ben kendimde o yaranı gördüm en azından. İçsel dengemi buldum. Dövüş ve direk dansı bir örnek sadece, bunların yerine başka şeyler de konabilir.

■ **Projeniz de tam olarak bu fikir üzerine kurulu sanırım...**

Projenin mekanları, ringler, gece kulüpleri ve barlar iki cinsiyet arasındaki ayrımları belirsizleştirdiği yerler aynı zamanda. Ne dövüşçüler sadece erkek ne de gece hayatında çalışan sadece kadın... Cinsiyet üzerinden tanımlanan kimlikler arasında geçişkenlikler var. Transeksüelleri ve ojei tırnaklarıyla ringlerde dövülen kadınlara çekmeseydim proje eksik kalırdı.

ERGENLİKTE AKLA TAKILAN SORU

■ **Kadın ve erkek kimliklerinin kişisel hikâyenizde yerinden biraz bahsedebilir misiniz?**

Benden büyük bir erkek kuzenim vardı. Bilirsiniz, çoktuken oyuncuklar aile içinde dolardı. Onun oyuncaklarını bana getirirdi. Barbie bebeklerimi çok severdim ama kuzenimden gelen uzaktan kumandalı arabayı, Ninja kaplumbağalarını da severdim. Etrafımdaki bir sürü figür arasında, kendimi Street Fighter oyunundaki dövüşçü kadın karakterleriyle özdeşleştirdim. Ergenliğe geçiş dönemimde şunu sorgulamaya başladım; neden kimsede bana erkek olarak mı yoksa kadın olarak mı doğmak istediğimi sormadı? İyi bir dönem değildi benim için. Kadınlık durumunun daha zor ve kötü bir şey olduğunu düşündümdü. Çünkü "bir insanın gücü ne kadar fazlasıyla hayatı o kadar kolay geçire" mantığına sahipim, erkeklerle özendirim. Bu mantığı biraz geç kirabildim ve kadın cinsiyetinden memnuniyet duymaya başladım.

■ **Öncekilerdeki gibi bu serginizde de otoportrenze yer veriyorsunuz. Bu durum ne tür bir mesaj içeriyor?**

İlk işlerimde fotoğraf, öncelikle kendimi ifade etmenin bir aracıydı. Otoportreleri kendi temsilim üzerinde hakimiyet kurmak hoşuma gidiyordu, çok tatmin ediciydi. Zamanla kendimi ifade etmenin ötesine geçmeye çalıştım. Otoportrelerin de anlamı farklılaştı. Serilerin vurgulamaya çalıştığı cümlemin ufak ama önemli bir parçası haline geldiler. Örneğin bu son serideki otoportremde Phuket'e kasınen uyum sağlayan, gece hayatına ve dövüşen kadınlara gönderme yapan bir 'kimlik' kurguladım kendi temsilim üzerinden.

Gözde Türkkan'ın 'Full Contact' adlı fotoğraf projesinde, Tayland'ın ringlerini ve gece hayatını yansıtan 23 kare var.

HERKES HER ŞEY İÇİN AYNI MEKANDA

■ **Tayland'da mekanlara girip fotoğraf çekme konusunda zorluklar yaşıyorsunuz mu?**

Genel olarak Taylandlıların kültürlerinde saygı, tolerans, sıcaklık baskın özellikler. O nedenle kimse sizi zor durumda bırakmak istemiyor. Bir de kendinizi tanıtıp nezaket gösterince tepki almıyorsunuz. Kimse siz fotoğrafını çekerken rahatını bozmuyor. Ama çocuk

istismarının yaşandığı yerler hakkında duyular almama karşın gidip çekmek istemedim. İsteseydim aynı rahatlıkla çekilebilirdim bilemiyorum.

■ **Bu 'rahatlık' meselesi ilgi çekici...**

Çekime gideceğim ilk zamanlardı. Salonda antrenman yaptığım bir iki arkadaşla gittim daha kolay geçiş diyor. "Acaba izin alabilir miyim, rahatsız olurlar mı?" gibi şeyler geçiyordu

kafamdan ama çalışacağımız bann işletmecisi kadın hiçbir problem yaşamayacağını, istediğim gibi çekim yapabileceğimi söyledi. Birileri bilardo oynuyor, birileri için eğleniyor, birileri arkadaşlarıyla sohbet ediyor, emeklilik yaşına gelmiş yaşlı başlı yabancı erkekler 18-20 yaşlarındaki genç kızlarla sohbet ediyor. Kimin ne için orada bulunduğu gayet açık. Herkes kendi dünyasında. Bir

tek ben durup olan biteni izleyip fotoğraf çekiyorum. Hiç kimse orali bile olmuyor. En azından yabancı yaşlı erkeklerden tepki göreceğimi düşünmüştüm ama rahatlıkla hiç bozmadılar. Kendimi garip hissetmişim. Her şey için herkes aynı bara giriyor. Arkadaşınızla sohbet etmek için de, genç kadınlara para karşılığında olmak için de... Geçişken, flu mekanlar...

